

Minisztériumi kollégium alakult

Kedden tartotta alakuló ülését a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium kollégiuma. A testületet Maróthy László miniszter azzal a céllal hívta életre, hogy a környezetvédelem és a vízgazdálkodás irányításával, fejlesztésével kapcsolatos kérdésekben rendszeresen állást foglaljon, segítse a döntések előkészítését.

környezeti kérdésekkel is foglalkozó szervezetek, intézmények — mint a Magyar Tudományos Akadémia, a Hazafias Népfront, az MTESZ, a KISZ — képviselőiből, ismert szakmai, közéleti személyiségekből, szakemberekből áll.

Az alakuló ülésen a minisztérium területi szervei újjáalakítására tett javaslatot vitatta meg a testület.

(MTI)

Új formát választottak

A gazdálkodás eredményesebbé tételére kínálkozik a gazdaságilag nehéz helyzetbe került tsz-ek számára az a lehetőség, hogy szakszövetkezetté alakuljanak át. Három közös gazdaság választott eddig új formát és vált szakszövetkezetté. Ehhez nem volt szükségük minisztériumi jóváhagyásra, a főhatóság mindössze tájékoztatást kért az átalakulási szándékról. A három gazdaság: a Tómpai Kossuth Tsz, a Balatonszállási Aranyhomok Tsz és a Sarkadkeresztúri Egyetértés Tsz.

Még egyszer az ivóvízről

Felelni többet most se tudunk, mint eddig, mégis szólunk kell megint. Nem igaz, hogy annyira kiszolgáltatottak lennénk, hogy bele kell nyugodnunk mindenbe. Jogunk is van beszólnunk, ami velünk, és beláthatatlan utódainkkal történhet. Többről is szó van azonban, nemcsak az arzénról. *Galbács Zoltánhoz*, a tudományegyetem vegyészadjunktusához azért jelentkezünk be egy kis beszélgetésre, mert részt vett az ivóvizeinkről rendezett májusi tanácskozáson, Balatonszeleplakon. Ezer ágát-bogát előlezhethetnék az ott csörgedező szónak, föltehetően mind hasznos is lenne, de válogatni vagyunk kénytelenek. Mi más szerint válogathatnánk, ha nem a belénk oltódott eddigi kérdések és feleletek szerint?

Azt, sajnos, már ki kell mondanunk, hogy földszíni vizeink szennyezettek, fertőzöttek. Azt is hozzá kell tennünk, igen rövid idő alatt engedtük tönkremenni készleteinket, noha az ipari fejlődésben elég nagy fázis, késésben voltunk. Ezt úgy tessék most érteni, hogy lett volna alkalmunk tanulni az előtűnik járóktól. Nem tettük. Úgy vagyunk vele, mint a veszedelmes dohányos a leszokással. Előbb is abbahagyhatta volna, de bevárt, amíg szétoperálták torát, hörgőit, tüdőjét. Egyre nagyobbodnak azonban a földszín alatti rétegekből nyert vizeink veszedelmei is. Törvényünk van rá ugyan, hogy vízműeinknek ivóvíz minőségű vizet kell szolgáltatniuk, de igen sok helyen erőlködve se tudjuk az előírást minőségűt adni, mert nincsen. A nagy területekre szállító vízműrendszerek legfőbb magyarázata éppen az, hogy közelebb nem találunk még annyira elfogadható se. A végső megoldás, a zacskós víz, már a lehetőségek teljes eldugulását jelenti. Akármelyik megoldást nézzük is, irátatosan drága lett, aminek természetesnek kellene lennie, mint a tiszta levegőnek. De hol van már a tiszta levegő is?

Erősen döngetik a szakemberek a kapukat, azt szeretnék elérni, ne kelljen

Megint az arzénról?
Még nem riogattuk ele-
get az embereket? Ten-
ni úgyse tudunk ellene,
azt isszuk, amihez hoz-
zájutunk, mi? akarunk
tehát?

föltétlenül ivóvíz minőségűnek lennie annak, amit nem ivásra szánunk. Ennek a gondolkodásnak az egyik kényszerű eredménye éppen a zacskós víz a nitrátos területeken. Sajnos, azonban még mindig belénk ivódik a központosított megoldás gondolata, mondja beszélgetőtársam. Arzenmentesítésből is csak a nagyt, a drágát tudjuk csak elképzelni, és nem azt, amelyiket minden háztartásban esetleg a csap végére lehetne szerelni. Még az is olcsóbb lenne, ha az ivásra való vizet külön vezetéken vinnénk, és a ház előtti közfelfolyóra kellene érte menni. Csak annyit, amennyit megiszunk. A mosásra-, fürdésre-, öblítésre- valót, ezután is bevezethetnénk a házba, hiszen kényelmünk is, egészségünk is ezt kívánja. Még mindig jobb lenne, mint az agyon-cukrozott üdítőitalok tömege.

Megkérdeztük, léteznek-e egyáltalán olyan szűrő, amelyek bent a házban tisztítják meg a csapból folyó ivóvizet. Az elmélet azt mondja rá, természetesen lehet, a gyakorlat pedig azt, hogy természetesen nincsen. Emelítettem már egyszer, valamelyik nyári szegedi vásáron bemutattak egy olasz gyártmányú valamit, amelyik az erőszakkal beföcsött vízből csinált kristálytiszta — hogy mi volt benne, és mi vett ki belőle, azt most ne firtassuk —, de nem láttunk hasonlót használatban a mai napig se. Pedig legföljebb megfelelő szűrőket kellene adnunk hozzájuk, ahogy — elméletileg — a gázálarcok elé is más kell, aszerint, hogy permetezésnél akarjuk használni, vagy a kén-dioxidot szeretnénk kiszűrni a levegőből. Egyelőre azért ózdkodunk tőle, mert ha bevezetjük a használatát, akkor együttal elismerjük.

hogy a vízmű nem, tud tisztá a vizet adni, noha törvényünk van rá, hogy adjon. Sajnos, nem kell nagy jövőbe látó tudomány hozzá, hogy belássuk, ezt az álláspontunkat igen hamar föl kell adnunk. Sajnos, mondom. Mert valóban sajnós, hogy tovább romlanak esélyeink, és még nagyobb igyekezettel tudunk — ha tudunk egyáltalán — iható, egészséges és fölűdítő vizet szolgáltatni.

Persze-persze, a sokféle szűrő is pénzbe kerül. Ha külföldről hoznánk — el tudna ársztani vele bennünket külföld —, akkor valutában, de ha magunk kezdenénk el gyártani, akkor forintban. Ahogy a villannyal se csókolódunk, noha benn van a lakásunkban, mert tudjuk, hogy agyonvágna bennünket, úgy megszokhatnánk azt is, csak abból a csapból igyunk, amelyikből megszárt a víz folyik, és azonnal cserél-nénk a szűrőt, amikor már telítődik.

Mivel a tanár úr maga is részt vett közkútjaink vizsgálatában, pontosan tudja, hogy minden mérési eredménye hozzáférhető. Ha egy tanácselnök meg akarja oldani faluja jó vízzel való ellátását — hangzik a jó tanács —, ne föltétlenül a vízművekhez forduljon először. Az arzénmentesítés esetében érdekelt lehet a vízmű egy-egy változat megvalósításában, és könnyen ajánlja azt a megoldást, ami a falunak kevésbe kerül, hiszen központi támogatást élvez, de cserébe nem is várható tőle tökéletes eredmény. A MÁFI-nak nevezett Magyar Állami Földtani Intézet dél-alföldi területi szolgálata (Szeged, Sőhordó utca 20/B) készséggel előtárja azokat a talajtani térképeket, amelyekből pillanatok alatt kiderül, hogy az a réteg valóban fertőzött vagy szennyezett, de egy kicsit lejjebb már nem az. Ugyanennek a térkép-rendszernek egy példánya hozzáférhető a vízügyi igazgatóságokon is.

Lehet, hogy kínálnunk is meg kellene tanulnunk ezeket a kútkatasztereket?

Horváth Dezső

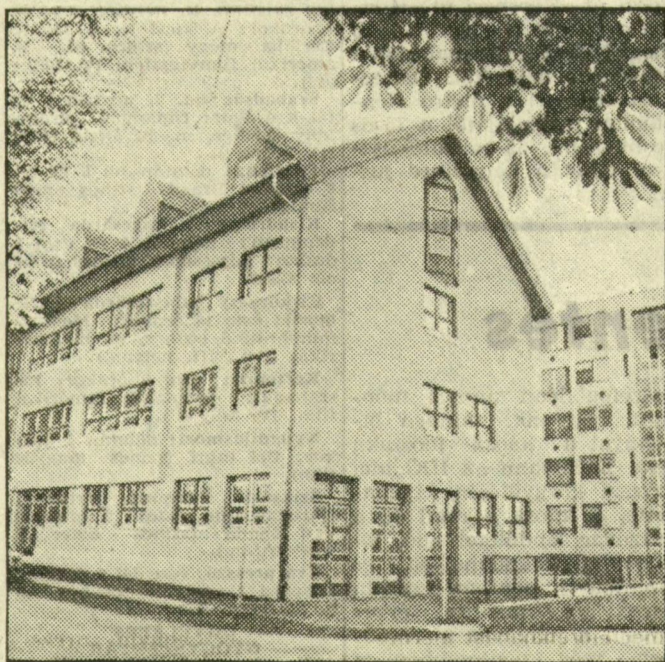
Felépült a Gyógyászati Segédeszközök Gyára

Nem lelkesedem a humanum nevében meghirdetett kampányeinkért, azokért az esztendőkört, amiket a mozgás- vagy érzékszervükben sérült emberek megsegítésére hívtak életre. A 365 napra sűrített, látványos, sokszor megalázóan toladó akciók helyett sokkal finomabbnak, tapintatosabbnak tartanám a máságot nem hangsúlyozó hétköznapi figyelmet. Úgy hiszem, a mozgássérültek évenként nagy attrakciói helyett a „fősze-replők” szívesebben vennék, ha példának okáért középületeink, lakóházaink mindegyike tolokocsi-feljáróval épülne, avagy lenne pénz pelenkamosásra az egészség-ügyi gyermekotthonban.

De hogy mégis van a kampányéveknek valami értelme, mi több, a nevezetesen 365 napon túlnövő hatás, most bizonyított, a fent hirdetett véleményemben el is bizonytalanított. Hiszen ha 1986 nem lett volna a mozgássérültek éve, avagy egyáltalán nem talál ki ilyet az „emberiség”, bizonytalannal nem, — vagy csak jó néhány év múltán — adhattunk volna hírt arról, hogy például gyorsasággal felépült és néhány nap múlva (június 20-án) megnyílik a szegedi Gyógyászati Segédcsközők Gyára.

Három esztendővel ezelőtt, '86-ban, amikor mindenki lázban égett, s megnyerhető volt a mozgásukban korlátozottak segítésére, a megye vezetése megragadta az alkalmat és előállt az „aprópenzre” váltható kérsélem. Az Egészségügyi Minisztérium adott, a Délép pedig 1987 márciusában hozzákezdett az építéshez. Egy hónappal a hivatalos határidő előtt be is fejezte a munkálatokat.

S hogy mit nyertek négy megye gyógyító segédesszke-re utalt polgárai az új épülettel? A különbség a múlt és az új között pontosan annyi, mint egy alpesi tetős családi ház, és a valgyoknyűh között. No de eígy túl általános. A másság érzékeltetésére hívjuk segítségül a Délmagyarország 1982. évfolyamának egyik májusi számát, ahol jelen sorok írója igencsak hűkeserves képet próbált festeni az akkori állapotokról. „Aligha lehetne nehezebben megközelíthető és megtalálható helyen — a közlekedési eszközök megállólhelyeitől távol — egy olyan intézmény, amely mozgásukban korlátozott emberek segítségére hivatott.” A mai épület viszont a város valamennyi pontjáról gyorsan elérhető a Honvéd térről nyíló Zászló utcában kapott helyet. A nagyallostól és a Marx téri buszpályaudvartól sem jelent különösebb gondot elbuszozni, ellavamosozni ide. Fontos ez azért is, mert nemcsak szegedieknek dolgoznak itt a szakemberek, hanem négy megyéből ér-

Schmidt Andrea felvétele

keznek ide segédeszközért, a betegek.

Folytatva tovább a régi krónikát: „Az előszobányi váróteremben zsúfoltság. Aki idejekorán érkezik, találhat magának ülőhelyet, a többiek állva várakoznak sokszor másfél órán át.”

És a ma: kétemeletes épület, tágas, váró, elég ülőhelyel, próbaszobák, gipszlel függönnyel leválasztott tusolával, kellő számú műhely, klímaberendezéssel. Emberszabású légtér.

A regi tudósítás imígyen szölt tovább: „Legtöbbjük képtelen megszokni és — jobb szó híján — hordani a végtagpótló eszközöket... Egészséges ember számára elképzelhetetlen erőfeszítésbe kerül újra járni tanulni, egy idegen „tárggyal” megteremteni az egyensúlyt... Jobb híján a műszerészek segítik a beteget a megváltozott fizikai állapothoz való alkalmazkodásra.”

Az új gyárban már nem így. Hiszen külön helyiség jutott a rehabilitációnak, bordsáfallal, mankópótló korláttal és a mozgás kontrollálásához nélkülözhetetlen nagy tükörrel. Na, és végre nem a művegtagkészítők dolga lesz járni tanítani a megcsontokat, hanem a gyógytornászé, akinek a szakértelmén túl türelmesnek és megértőnek kell lennie, hiszen nemcsak fizikailag, hanem lelkileg is sérült emberekkel foglalkozik.

Az itt dolgozók nyugalmához, jó munkahelyi közérzetéhez is meglesznek a tárgyi feltételek. Külön szinten kaptak helyet a szociális helyiségek: az irodák, előzők és a közel felszáz fős munkatársi gardát kiszolgáló ebédlő. A tetőtérben vendégszobákat terveznek, mindenekelőtt azok számára, akik esetleg szegedi lakás hiányában nem tudnak itt munkát vállalni. Pillanatnyilag ugyanis az az egytlen panasz a Kapota Mihály

üzemegység vezetőnek, hogy nincs elég cipész szakemberre, jóllehet szép fizetést kínálnak e kihalófélben lévő szakmunkáért.

Egy másik „szépséghibát” már mi teszünk szavá. A Gyógyászati Segédeszközök Gyárában gépkocsival érkezők bizonynyal éppoly örömmel vennék, ha az új épület előtt csak az ő autók parkolhatnának, mint ama bizonyos tolókcocs közlekedésére is alkalmas középület-feljárókat.

Kalocsai Katalin

A konvertibilis export bővítésére

Az agráripár fejlesztését szolgáló világbanki kölcsön

A magyar agráripár fejlesztésére e hónap elején megkötött 70 millió dolláros világbanki kölcsön felhasználásáról tájékoztatták a újságírókat kedden a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztériumban. **Böjti Zoltán** főosztályvezető-helyettes elmondta, hogy a hitelt a feldolgozott mezőgazdasági termékek konvertibilis exportjának bővítésére, az áruk minőségének javítására, az agráripári ágazatokban működő vállalatok és szövetkezetek hatékonyságának növelésére és termelékenységének fokozására fordítják. A pénz igénybe vételére pályázatot írtak ki, s elsősorban a baromfi-, a konzerv- és a hűtőipar, valamint az erdőgazdaság és a fafeldolgozás területéről várják a jelentkezéseket.

A MEM vezetői szerint a feltételek szigorúak, minél egy 50-70 agráripari vállalat, szövözet, közös gazdaság pályázhat sikerrel. A korábbi világbanki hitelprogramoktól eltérően a pályázóknak a fejlesztési ter-

veken kívül úgynevezett üzleti tervet is készíteniük kell, amely magában foglalja szervezetük, a vezetés rendszerének, a termelés irányításának áttekintését, a kritikus pontok feltárását. Részletesen számot kell adniuk marketingelképzeléseikről is. A hiteltől csak életképes, jól gazdálkodó szervezetek kaphatnak, azt a bajokból való kilábalásra nem lehet igénybe venni. E világbanki kölcsönből öt évig élhetnek a hitelfelvétel lehetőségéig a megalapozott elképzelésekkel rendelkező vállalatok, szervezetek, gazdaságok. Az eddigi jelzés szerint a programba szinte valamennyi baromfifeldolgozó vállalat bekapcsolódna, s komoly érdeklődést tanúsít a hitelfelvétel lehetőség iránt több tartóssítópári vállalat is.

A hitelek folyósításával 7 kereskedelmi bank foglalkozik. A pályázatok elbírálásánál nem a gyártott termékek mennyiségének növelése az elsődleges szempont, hanem az, hogy a

tervezett akció milyen hatással lesz a szervezet konvertibilis árbevételének alakulására. Eppen ezért nemcsak beruházásokra kérhetnek pénzt a vállalatok és a szövetkezetek, hanem különféle — például a piac-kutatáshoz kapcsolódó — szolgáltatások igénybevételéhez is. A világbanki kölcsönből 5 millió forintot olyan állami feladatokra fordítanak, amelyekkel segítik a termelők, a gyártók fejlesztési elképzeléseinek megvalósítását. Egyebek között kutatási és oktatási programokat indítanak, s tanulmányokat készítenek például a háttérpar, első-sorban a csomagolóeszközök-gyártók helyzetéről

A világbanki kölcsön feltételei előnyösek; teljes összegét a hitelt felvevő Magyar Nemzeti Banknak 2003-ra kell visszafizetnie, félévenként változó kamatlábbal. A kölcsönmegállapodás öt éves türelmi időt biztosít a visszafizetés megkezdésére. (MTI)

Utak, járdák, táblák

Bakó lakossága a teho-
megszavazásakor a csapa-
dékviz-elvezető rendszer-
rekonstrukcióját tartotta
fontosnak. Elsőként a Hid-
vég utcában újítják fel a
csatornákat, a munka el-
végzésére a városi tanács
szerződést kötött a Szeged
és Környéke Vízgazdálkodási
Társulattal. Elkészültek a
Sólyom, a Csorba, az Építő
és a Szamos utcák burkolat-
megerősítési munkálatai.

A Tisza alsó rakpartján, valamint a Lenin körút déli szakaszán — még az ünnepi rendezvények előtt. — elkészül a lámpás közvilágítás korszerűsítése.

Új, modern útbaigazító táblák felszerelését kezdtek meg a városban. A költségek felét az Idegenforgalmi Alapból fedezik, melyet pályázat útján nyert el Szeged. — Folytatódik a kiskundorozsmai kerékpárút építése Szikósfürdő felé. Ebben az évben 1,1 km-rel hosszabbodik az útvonal. — Fürdőjárat bevezetését szervezik az Északi városrész, Új hid, Népker sor, Gyapjas Pál utcai nyomvonalon. A premier előtt aszfaltozási munkákra kerül sor a Pillich Kálmán és a Gyapjas Pál utcákban.